

EVOLUȚIA ȘI PROBLEMELE PREVENIRII ȘI COMBATERII PPA ÎN ROMÂNIA

I. Istoric

Despre riscul pătrunderii PPA și al răspândirii acesteia în România au existat informații certe încă din anul 2014. Din anul 2015, conducerea AGVPS a atenționat, în mod repetat, ANSVSA, ARBDD și IGPF în legătură cu necesitatea vânării intense a mistreților, dar nu numai, în zonele de frontieră cu Ucraina și Moldova. În plus, conducerea AGVPS a conceput și transmis, către ANSVSA, un proiect de ghid de bune practici în scopul informării populației și vânătorilor în legătură cu PPA, precum și cu măsurile preventive și curative necesare a se adopta în vederea prevenirii și combaterii bolii.

Din păcate, nici ANSVSA, nici IGPF și nici ARBDD nu au acordat atenția cuvenită solicitărilor noastre, refuzând să ia cele mai elementare măsuri de prevenire a pătrunderii virusului PPA în țara noastră. Mai mult decât atât, au formulat teorii greșite, cerințe neinspirate și au impus sau au încercat să impună măsuri contraproductive, dintre care unele în mod evident favorizante pentru pătrunderea și răspândirea virusului PPA în mediul sălbatic din România.

Refuzul acestor autorități de a lua un minimum de măsuri preventive, măcar pe cele sugerate ori solicitate de AGVPS în condițiile în care nu au putut oferi alte soluții viabile în schimb, le pune în situația de a fi considerate direct responsabile de starea de fapt existentă, adică de pătrunderea și proliferarea virusului PPA în România, inclusiv în mediul sălbatic.

II. Cadru juridic

În principal, HG nr. 830/2016 a stabilit cadrul general de acțiune pentru prevenirea și combaterea PPA. La această hotărâre se adaugă o serie de reglementări complementare (ordine de ministru, ordine ANSVSA, norme, hotărâri etc.), în acord sau mai puțin acord cu prevederile acesteia. Peste această HG, în situația de risc și urgență generată de constatarea existenței virusului PPA în România, s-a adoptat Hotărârea nr. 3/2018 a CNSSU, ale cărei prevederi nu au fost sau nu au putut fi transpuse, în totalitate și întocmai, în practică.

Deși cadrul juridic este voluminos și insuficient de clar, acesta se putea aplica, de către toți factorii responsabili, în interesul stimulării acțiunilor de prevenire și combatere a PPA și în mediul sălbatic. Totuși, din cauza ANSVSA, nu s-au putut aplica, cu eficiență, toate măsurile stabilite, lăsându-se pe seama și cheltuiala privată a gestionarilor fondurilor

cinegetice o parte din acțiunile ce reveneau structurilor și angajaților ANSVSA, precum și consiliilor locale și altor entități ale administrației statului.

Mai mult decât atât, autoritățile statului, în primul rând ANSVSA, ignoră deliberat faptul că, în lista clasificării activităților din economia națională (CAEN), vânătoarea este considerată activitate agricolă, iar reglementările UE stabilesc indubitabil faptul că produsele obținute din vânătoare constituie producție agricolă primară și prin urmare toate măsurile stimulative și compensatorii, prevăzute a se acorda în caz de PPA, trebuiau aplicate și în sectorul cinegetic. Autoritățile administrative din România, în principal MADR și ANSVSA, au comis, din acest punct de vedere, o discriminare evidentă între gestionarii de fonduri cinegetice și proprietarii exploatațiilor de porci domestici

III. Probleme nesoluționate de autoritățile statului

1. Discriminarea creată, de MADR, între gestionarii privați ai fondurilor cinegetice, declarați neeligibili, și gestionarii publici de fonduri cinegetice, prin acordarea, numai pentru cei din urmă (RNP Romsilva), a *Sprijinului UE pentru investiții în acțiuni* destinate prevenirii și limitării răspândirii pestei porcine africane (PPA) în mediul sălbatic;
2. Nedeclararea publică a zonelor de mare risc din cuprinsul teritoriului României, de către ANSVSA, având ca efect neacordarea stimulentei prevăzute de lege pentru mistreții vânați în aceste zone;
3. Neacordarea stimulentei asigurate din partea UE, pentru mistreții diagnosticați pozitiv, din vina exclusivă a ANSVSA, care nu a luat toate măsurile preventive comunicate de UE în vederea evitării pătrunderii și răspândirii virusului PPA;
4. Neacordarea de despăgubiri pentru toate carcasele de mistreț confiscate, de pe tot cuprinsul țării, al căror rezultate au fost diagnosticate pozitiv pentru PPA;
5. Neplata cheltuielilor efectuate din fonduri private în interes public pentru:
 - servicii de ecarisare și dezinfecție în zonele afectate de PPA;
 - căutarea, găsirea, ambalarea și transportul cadavrelor de mistreți în fondurile cinegetice afectate de PPA;
 - prelevarea, ambalarea și transportul probelor pentru diagnosticarea PPA;
 - decontarea materialelor de protecție și dezinfecție folosite de gestionari.

6. Refuzul autorităților (ANSVSA și MAI) de a iniția modificarea urgentă a legislației pentru a permite vânătoarea în zonele de frontieră, în teritoriul RBDD și în ariile naturale protejate în care vânătoarea este interzisă;
7. Neimplicarea MM, prin Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate (ANANP), în prevenirea și combaterea PPA din interiorul ariilor naturale protejate în care vânătoarea este interzisă, de exemplu în teritoriul RBDD, parcuri naționale etc.;
8. Tergiversarea aprobării, de către MM, a combaterii prădătorilor specifici din anexa II a Legii 407/2006, vehiculatori ai virusului PPA în zonele afectate și zonele tampon;
9. Obligarea gestionarilor de a vâna întregul efectiv de mistreți, din zonele afectate de PPA și din zonele tampon, ceea ce practic este imposibil, fără a avea intervenții sau a crea posibilitatea valorificării carcaselor diagnosticate negativ și fără despăgubire în cazul celor alterate din vina structurilor ANSVSA, care au întârziat adeseori nepermis de mult, comunicarea rezultatelor testelor PPA.

IV. Stânjenirea acțiunilor de către structurile MM, MAP și ANSVSA

1. Reprezentanții structurilor teritoriale ale ANSVSA și medicilor veterinari de liberă practică, prin refuzul de a colabora cu gestionarii pentru a recolta probe în scopul diagnosticării PPA, pentru a ambala și pentru a transporta la laboratoarele DSVSA, obligând gestionarii, sub presiunea șantajului, să efectueze aceste lucrări prin efortul și pe cheltuiala lor privată în interes public;
2. Reprezentanții gărzilor forestiere, care au dispus repetat și la modul imperativ, sub amenințarea rezilierii contractelor de gestiune, vânătoarea întregului efectiv de mistreți din zonele afectate și zonele tampon, ceea ce practic este imposibil, fără a interveni instituțional, la nivelul MAP, MM și ANSVSA, în scopul clarificării obligațiilor fiecărei părți, inclusiv prin asigurarea surselor de finanțare necesare acestor acțiuni;
3. Reprezentanții MM și ai structurilor acestuia, care nu au întreprins nici un demers pentru aprobarea extragerii prădătorilor specifici mistrețului, în zonele afectate și tampon, inclusiv din interiorul ariilor naturale protejate în care vânătoarea este interzisă.

V. Acțiuni și măsuri ce se impuneau a fi realizate

1. Reanalizarea, de către MAP, a condițiilor contractuale, în special a celor referitoare la o posibilă reziliere datorită scăderii efectivelor de mistreți din cauza PPA;
2. Exonerarea gestionarilor de la plata despăgubirilor „constatate”, în culturile agricole ca fiind produse de mistreți, acolo unde nu s-a putut realiza cota de recoltă din cauza depopulării fondurilor cinegetice din cauza PPA;
3. Recunoașterea, de către MAP, și încadrarea gestionarilor privați ai fondurilor cinegetice în categoria producătorilor agricoli, solicitanți eligibili pentru accesarea programelor referitoare la PPA.

VI. Acțiuni ce nu au fost soluționate de ANSVSA

1. Acoperirea cheltuielilor efectuate de gestionari în interes public, pentru ecarisarea cadavrelor și dezinfecție, în condițiile refuzului consiliilor locale de a se achita de această obligație;
2. Despăgubirea tuturor gestionarilor pentru carcasele depistate pozitiv în privința PPA sau confiscate sub diverse motive, în condițiile în care acestea constituiau proprietatea lor privată;
3. Neinițierea intervențiilor necesare pentru modificarea legislației privind regimul frontierei de stat, așa încât vânătoria să se poată desfășura până la limita frontierei, după cum permit tratatele încheiate cu țările vecine; inițiativa ar fi trebuit susținută de ANSVSA și demarată de la nivelul IGPF;
4. Primirea probelor PPA, recoltate de la mistreți de gestionari, de către cel mai apropiat laborator sanitar-veterinar, pentru a evita deplasări pe distanțe mari, cu cheltuieli sporite dar neacoperite, efectuate de gestionari;
5. Obligarea administrațiilor ariilor naturale protejate în care vânătoria este interzisă să încheie preventiv contracte de prestări servicii cu gestionarii fondurilor cinegetice limitrofe, în conformitate cu prevederile Legii 407/2006, așa încât să poată aplica imediat și eficient, măsurile preventive și de combatere a PPA.

VII. CONCLUZII

Vinovații principali pentru nesoluționarea problemelor reliefate și neluarea măsurilor elementare de protejare a zonei de frontieră împotriva pătrunderii virusului PPA în România sunt, în opinia noastră, ANSVSA și IGPF, iar pentru răspândirea virusului PPA în România, sunt ANSVSA și structurile acesteia din teritoriu, precum și consiliile locale și autoritățile care nu au soluționat problemele precizate mai sus și nu au împiedicat comerțul și transportul de porci domestici și produse din aceștia din zonele infectate spre cele indemne. De asemenea se fac vinovați de neimpunerea măsurilor necesare împiedicării deplasării necontrolate a oamenilor cu animale domestice și utilaje-mașini în zonele afectate de PPA. Structurile amintite se mai fac vinovate și pentru refuzul permanent de a sprijini gestionarii de fonduri cinegetice, inclusiv din punct de vedere financiar, în acțiunile întreprinse de aceștia pentru prevenirea și combaterea PPA în mediul sălbatic.

Tot ANSVSA și structurile acesteia se fac vinovate de „pasarea” unora dintre îndatoririle lor către gestionarii de fonduri cinegetice și de amenințarea/șantajarea acestora, obligându-i să preleveze, să ambaleze și să transporte probele necesare analizelor PPA, pe cheltuiala lor privată, dar în interes public.

În sfârșit, ANSVSA și structurile sale se mai fac vinovate de transmiterea cu întârziere nepermisă, mult peste termenul prevăzut de Hotărârea nr. 3/2018 a CNSSU, a rezultatelor analizelor PPA, ceea ce a condus la alterarea a numeroase carcase de mistreți și la confiscarea, chiar îndoielnică a unora dintre acestea, fără justă despăgubire.

În condițiile expuse și ale greutăților concrete întâmpinate de gestionari din partea ANSVSA și structurilor acesteia în teritoriu, a autorităților precizate și a dificultății valorificării mistreților recoltați, fiindcă valorificarea a fost restricționată numai în interiorul județelor cu probleme, acțiunile gestionarilor fondurilor cinegetice, singurii care au întreprins măsuri în mediul sălbatic, nu au putut și nu pot avea eficiența dorită, deși aceștia s-au străduit și se străduiesc să întreprindă, pe cheltuială lor privată, foarte multe obligații ale altora, indiscutabil în interes public.

Se impune deci, cu stringență, ca fiecare parte implicată, în special ANSVSA, structurile sale și „armata” de medici veterinari de liberă practică, să-și ducă la îndeplinire obligațiile ce le revin din Hotărârea nr. 3/2018 a CNSSU și, până la urmă, să fie făcuți răspunzători de inacțiune sau acțiune contrară ori ineficiență pentru prevenirea și combaterea PPA pe teritoriul României!